

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ”
1407 София, бул. „Черни връх” 45, тел. 8147109, факс 9632188, e-mail: dans@dans.bg

---

ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ”
(2017 г.)

София,
2018 г.

Методически бележки

Годишният доклад за дейността на Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) през 2017 г. е изготвен в изпълнение на разпоредбите на чл. 22, ал. 5 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност. Разработен е в съответствие с:

- Нормативната база, регламентираща дейността на ДАНС.*
- Стратегията за национална сигурност на Република България.*
- Плановите и организационните документи, свързани с ангажиментите на ДАНС като елемент от системата за защита на националната сигурност и колективната сигурност на ЕС и НАТО.*

Предвид спецификата на дейността на ДАНС, голяма част от предприетите мерки за противодействие на установените рискове и заплахи за националната сигурност представляват държавна тайна или информацията е от категорията, визирана в чл. 198 НПК.

МИСИЯ НА ДАНС

Държавна агенция „Национална сигурност” е специализиран орган към Министерски съвет за изпълнение на политиката по защита на националната сигурност.

Мисията на Агенцията е защита на гражданите, националните интереси и държавността. За изпълнението ѝ ДАНС извършва законовоустановени дейности за наблюдение, разкриване, противодействие, предотвратяване и пресичане на замисляни, подготвяни или осъществявани посегателства, насочени срещу националните интереси, независимостта и суверенитета на Република България, териториалната цялост, единството на нацията, основните права и свободи на гражданите, демократичното функциониране на държавата и гражданските институции и установения в страната конституционен ред.

Съгласно законната си компетентност ДАНС осъществява защита на националната сигурност от посегателства, свързани с:

- разузнаване в полза на чужди сили;
- международен тероризъм и екстремизъм, както и финансирането му;
- противоконституционна дейност;
- прилагане на сила или използване на общоопасни средства с политическа цел;
- рискови миграционни процеси;
- опасност за икономическата и финансовата сигурност на държавата;
- деструктивно въздействие върху комуникационни и информационни системи;
- опасност за екологичната сигурност на държавата;
- нарушаване функционирането на Националната система за защита на класифицираната информация;
- международна търговия с оръжия и изделия или технологии с двойна употреба, производство, съхранение и разпространение на общоопасни средства.

За изпълнение на тези задачи органите на ДАНС извършват самостоятелно или във взаимодействие с други институции комплекс от дейности, в т.ч. контраразузнавателна, оперативно-издирвателна, оперативно-техническа, информационно-аналитична и прогностична, контролна, координационна и методическа.

Управленската визия на ръководния екип на ДАНС е Агенцията да се развива като устойчива, надеждна, ресурсно осигурена и адекватна на съвременните заплахи служба за сигурност, ползваща се с доверие и призната заради постиганите резултати и професионализма на служителите си.

Приетите и споделени ценности в ДАНС са професионализъм, отговорност и безпристрастност, лоялност и интегритет, екипност и приемственост, лидерство.

СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ

1. Международен тероризъм

Среда за сигурност

Запазва се високото ниво на терористичната заплаха в световен план, като в най-голяма степен тя продължава да е свързана с активността на „Ислямска държава”. Активната екстремистка пропаганда има своето пряко проявление върху **заплахата за Европа**. Атаките в европейските държави се извършват основно от саморадикализирани лица, които не са пребивавали в конфликтни региони и нямат конкретни връзки с екстремистки структури или с предишна терористична активност.

Дейността на терористичните организации и **пропагандата** им продължават да оказват **радикализиращо влияние върху уязвими общности в някои държави на Балканите**. Значим рисков фактор остава и големият брой чуждестранни бойци от региона и вероятността за завръщане на част от тях.

През 2017 г. не е получавана информация за подготовка или осъществяване на терористична дейност в България, за подготвяно нападение срещу български граждани и интереси зад граница и за изграждане на терористични структури на наша територия. Независимо от това намиращите се у нас обекти на други държави и български граждани и обекти в чужбина продължават да са сред възможните цели на евентуална терористична атака. При извършваните в чужбина терористични актове могат да бъдат засегнати животът и здравето на български граждани. Съществува и риск от индивидуални действия на саморадикализиращи се под влияние на екстремистката пропаганда лица.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

ДАНС самостоятелно и във взаимодействие с другите служби за сигурност и обществен ред в страната, както и със съюзнически служби, предприема **мерки за предотвратяване и минимизиране на рисковете и неутрализиране на опасностите за националната сигурност**.

Агенцията извършва действия за получаване на изпреварваща информация, **проверява се всеки сигнал**, съдържащ признаци за терористична дейност. Осъществява се **контрол върху рискови категории лица, организации и групи**, симпатизиращи на терористични и

екстремистки структури. Активно се работи за **долавяне на индикации за проповядване и налагане на радикални идеи**. Съвместно с други държавни структури се предприемат мерки за недопускане пребиваването на чужди граждани, развиващи рискова дейност сред определени общности у нас.

Продължава използването на разработената и въведена в ДАНС **система от индикатори за идентификация на пътуващи чуждестранни бойци**, като се предприемат съвременни действия по всеки случай. Обезпечават се инфраструктурни обекти, представителства на международни организации, сгради на дипломатически и консулски представителства, места с висока концентрация на хора и други обекти, определени като рискови.

Чрез Националния контртерористичен център ДАНС осъществява **сътрудничество и непрекъснат обмен на информация** в режим 24/7 с компетентните държавни структури и със службите, ангажирани с противодействието на тероризма във всички държави от ЕС и НАТО. Центърът предоставя съвременна информация, необходима за вземането на бързи и координирани решения за действия спрямо лица, групи и организации, съпричастни към терористична дейност. **Обмен на информация се осъществява и в многостранен формат** чрез участие в заседанията на Работна група „Тероризъм” на Съвета на ЕС, форуми на службите за разузнаване и сигурност и чрез създадената по инициатива на ЕВРОПОЛ **мрежа за обмен на информация за пътуващи терористи (фокусна точка FP Travelers)**.

Със заповед на председателя на ДАНС са **наложени принудителни административни мерки** „отнемане право на пребиваване”, „експулсиране” и „забрана за влизане в Република България” **на 31 лица**, съпричастни към терористична дейност. В **информационния масив на нежеланите чужденци** в Република България като пътуващи чуждестранни бойци са включени **58 лица**.

Съгласно законовите си компетенции, ДАНС извършва **наблюдение на финансовите потоци**. При наличие на индикации, че определени операции биха могли да са свързани с финансиране на тероризъм, информацията се обработва приоритетно от компетентните звена на Агенцията.

Агенцията работи активно за **повишаване осведомеността на обществото и изграждане на експертиза** по въпросите на радикализацията и тероризма, като през периода е инициран и одобрен за изпълнение през следващите години проект по фонд „Вътрешна сигурност”. Служители на

ДАНС провеждат обучение на директори, учители, педагогически съветници и психолози за разпознаване прояви на радикализация и методи на превенция на тероризма по Национална програма „Квалификация” 2017 г. на Министерство на образованието и науката.

Агенцията подпомага с експерти организирано от Военна академия „Георги С. Раковски” обучение за противодействие на екстремизма и радикализацията на служители на общински и областни администрации, стратегически обекти от сферата на енергетиката и банковия сектор.

На 08.12.2017 г. официално е открито **Националното звено за получаване и обработка на резервационните данни на пътниците, превозвани по въздух (PNR)**, позиционирано в ДАНС и оборудвано с финансовата подкрепа на ЕС в рамките на инициативите за прилагане на Директива (ЕС) 2016/861 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. относно използването на резервационни данни на пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични и други тежки престъпления. С откриване на тази структура в Агенцията, България се нарежда сред първите четири страни-членки на ЕС с изградено и функциониращо PNR звено.

2. Екстремизъм на нерелигиозна основа

Среда за сигурност

Нарастващият брой чужденци в европейските държави вследствие миграционния натиск и свързаните с това икономически, финансови и социокултурни предизвикателства предпоставят трайна тенденция на **увеличаване в общоевропейски план на привържениците на десни идеологии, близки до крайния национализъм**. За разлика от предишни години, през 2017 г. не се отчитат високи нива на открити форми на агресия срещу мигрантите. Екстремистката пропаганда запазва интензитета си, като се акцентира и върху страха от ислямизацията на Европа.

Акцентите в дейността на ***крайнолевите и анархистките групи*** в Европа продължават да са **подкрепа за мигрантите**, екологичните проблеми, правата на животните, антиглобализацията и срещу расизма. Често се противопоставят на изграждането на инфраструктурни проекти с мотив опазване на околната среда. През периода нарушенията на обществения ред по време на техни мероприятия са изключения.

В България **крайнодесните, крайнолевите и анархистките групи и организации** продължават да са без реална политическа тежест и

обществена подкрепа. Основните субекти имат изградени структури и лидери, но са с много ограничена членска маса. През периода активността им се свежда до участие в отбелязвания на исторически дати и включване в обществени и социални събития. Проявите протичат без нарушаване на обществения ред. За разлика от предишни периоди, през 2017 г. няма масови инициативи срещу или в подкрепа на пристигащите у нас мигранти.

Към момента **рискът** за националната сигурност, произтичащ от дейността на крайнодесните, крайнолевите структури и анархистите, е с нисък интензитет. Въпреки това не се изключва възможността при възникване на определени условия (усложняване на социалната обстановка, възникване на конфликти на идеологическа, етническа, религиозна или расова основа) да бъдат предприети по-динамични действия с потенциал за ескалация на напрежение и застрашаващи социалния мир.

Както и през предишни периоди различни държави продължават да правят опити за насаждане на чужд национализъм сред определени маргинализирани групи и общности, което води до **засилване на дезинтеграционните процеси** сред тях и на обвързаността им с чужди интереси.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

При противодействието на екстремистка дейност се акцентира върху **превантивния подход**. Самостоятелно и съвместно с други държавни институции се провеждат мероприятия за предотвратяване на екстремистки действия по време на прояви на лица, свързани с крайнодясна или крайнолява идеология и за недопускане етнизирването на инциденти с криминално-битов характер. Осъществява се мониторинг върху действията на чужди анархистки структури за получаване на изпреварваща информация за евентуални техни акции на наша територия по време на българското председателство на Съвета на ЕС. Възпрепятства се дейността на организации, способстващи за развитие на дезинтеграционните процеси сред българското общество. За повишаване на ефективността на работата се осъществява **постоянно сътрудничество със съюзнически служби**.

Във връзка с проведените през годината парламентарни избори в ДАНС е създаден Оперативен щаб за осъществяване на цялостната координация на оперативната и информационно-аналитична дейност, свързана с недопускане извършването на престъпления срещу политическите права на гражданите или други противоправни действия. Получената в него информация за нарушения своевременно е предоставена на органите на прокуратурата.

3. Рискови процеси, свързани с миграцията

Среда за сигурност

Миграционният натиск към Европа през 2017 г. намалява, за което допринасят и предприеманите от европейските държави и институции мерки. Същевременно трайните политически, икономически и социални проблеми, нестабилната обстановка по линия на сигурността в множество страни от Северна и Централна Африка, Близкия изток и Азия, и климатичните промени в тези региони предпоставят устойчиви миграционни нагласи на голям брой лица. Продължаващият приток на мигранти оставя актуални въпросите за моделите на съжителство и интеграция и за баланса между права, свободи и сигурност. Увеличават се привържениците на радикални идеологии, близки до крайния национализъм. Запазва се и рискът от тероризъм чрез проникнали с миграционния поток лица.

Затварянето през 2016 г. на миграционния маршрут през Западните Балкани води до пренасочване на основните миграционни потоци към европейския континент през Централното и Западното Средиземноморие. Въпреки това на териториите на държави от Балканския полуостров пребивават и продължават да пристигат нови групи чужденци с миграционни намерения към държави от Централна и Западна Европа.

През 2017 г. регистрираният миграционен натиск към България има значително по-ниски стойности (намаление с 84% спрямо 2016 г.). България запазва позицията си на транзитна дестинация за голяма част от насочилите се към Западна Европа кандидати за закрила и/или икономически имигранти. Преобладаващата част от получените закрила у нас не проявяват интерес към интеграционните програми. Много от тях продължават към желаната държава за трайно установяване.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

През 2017 г. ДАНС активно работи за предотвратяване и минимизиране на свързаните с миграционната криза рискове за националната сигурност на България и за изпреварващо сигнализиране за процеси с потенциал за деструктивно влияние върху национални интереси и приоритети. Самостоятелно и във взаимодействие със съюзнически служби се работи по пресичане на канали за незаконна миграция и схеми за легализиране на престоя на лица от рискови държави на територията на страната и други държави членки на ЕС. През 2017 г. ДАНС и МВР

провеждат **21 съвместни операции** на национално и регионално ниво за разкриване, пресичане и предотвратяване на дейности, свързани с незаконната миграция. Проведени са и **2 съвместни операции със съюзнически служби** на други държави. В резултат е неутрализирана или ограничена дейността на престъпни групи и лица, занимаващи се с незаконно превеждане на чужди граждани през държавата граница и/или подпомагане на чужденци да пребивават или преминават в страната в нарушение на закона. По предоставена информация на ДАНС от прокуратурата са образувани досъдебни производства и прокурорски проверки.

Със заповеди на председателя на ДАНС са наложени **принудителни административни мерки** „експулсиране” и „забрана за влизане в Република България” на **6 лица** на основание съпричастност към незаконна миграция.

Служители на ДАНС провеждат интервюта по специализиран въпросник с незаконно влезлите в страната чужденци. През 2017 г. са проведени **1 609** интервюта, като **121 лица са определени като потенциален носител на риск за националната сигурност** на България и са предприети мерки за недопускане легализиране на пребиваването им у нас.

През 2017 г. ДАНС осъществява голям обем контролна дейност по чл. 41 от ЗДАНС във връзка с пребиваването на чужденци у нас. Проучени са общо **71 356** лица (спрямо 56 115 през 2016 г.). В резултат не е допуснато влизане или пребиваване в страната на чужди граждани с рисков профил, кандидатстващи за визи, статут на пребиваване, българско гражданство или получаване на закрила.

4. Дейност на чужди специални служби срещу България

Среда за сигурност

Специалните служби на различни държави от региона продължават активно да работят за реализация на собствените външнополитически доктрини и стратегически интереси, включително чрез опити за придобиване на чувствителна и класифицирана информация за процеси в социалната, политическата, икономическата, военната сфера у нас. Траен обект на внимание остават позиции, намерения и активности на българската държава и съюзниците ѝ по евроатлантическия вектор в областите външна политика, политика за сигурност, планиране на отбранителните действия и сътрудничество. Такъв акцент се наблюдава и

по отношение на подготовката и провеждането на българското председателство на Съвета на ЕС. За изпълнение на разузнавателните задачи се прилага широк инструментариум, в т.ч. операции за влияние и въздействие. Продължава активността на някои специални служби за подпомагане на асимилационната политика по отношение на български общности зад граница.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

Включват идентифицирането на трайни и нови предизвикателства пред националната сигурност на България, определяне на приоритетите на противодействие с цел минимизация и по възможност – неутрализирането им, набелязване и изпълнение на конкретни способности и мерки. Използва се широк инструментариум, като често те се прилагат в непосредствено сътрудничество със съюзнически, партньорски и сродни служби. Това включват работа в непрекъснат режим на своевременно уведомяване между съюзниците по различни въпроси от актуалния дневен ред и провеждане на операции за постигане на споделени резултати. Висшите органи на държавната власт са информирани непрекъснато за интереси, действия и опити за посегателства на чужди специални служби срещу България, като е предлагана експертизата на Агенцията за противодействието им.

През периода **на 4 лица са наложени ПАМ** на основание придобити данни за съпричастност към дейност на чужди специални служби и дейност, насочена срещу националната сигурност на страната. **В информационния масив на нежеланите чужденци в Република България са включени 5 лица** на основание, че представляват заплахата за националната сигурност.

5. Корупционни прояви на лица, заемащи висши държавни длъжности

Среда за сигурност

Корупцията остава значим политически, икономически и социален проблем, за противодействието на който в началото на 2018 г. е сформиран единен орган в лицето на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.¹

¹ С §21 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (обн., ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г.) се отменя чл. 4, ал. 1., т. 4

Анализът на данните от работата на ДАНС през 2017 г. потвърждава констатацията, че към корупционни прояви са най-податливи секторите със значителен материален ресурс, където се установяват непрозрачни процедури за възлагане на дейности и са налице нарушения и слабости при упражняването на контролни или разрешителни функции.

Корупционните схеми често включват, освен лица, заемащи висши държавни длъжности, и служители на по-ниско йерархично ниво. Най-разпространената форма на корупция в местната и изпълнителната власт продължават да бъдат злоупотребите при възлагането и изпълнението на обществени поръчки, обхващащи всички етапи от планирането, обявяването, провеждането, изпълнението и последващия контрол. Устойчивост бележат корупционните прояви при усвояването на целево финансиране, в това число на безвъзмездна европейска финансова помощ. Продължават да са актуални и схемите, използващи разрешителния, лицензионния и контролния режими за лично или групово облагодетелстване. Специфична корупционна среда се наблюдава в правораздавателните и правоохранителните органи, особено при случаи с голям материален интерес.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

През 2017 г. ДАНС работи активно за изпълнение на **Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2020 г.** и ежесечно отчита дейността си към административното звено в Министерството на правосъдието, създадено да подпомага Междуведомствения координационен екип за изпълнение на показателите за напредък по **Механизма за сътрудничество и оценка на Европейската комисия.**

Във връзка с иницираните през 2017 г. промени в нормативната уредба ДАНС подпомага работата на **междуведомствените групи** за подготовка на новия Закон за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество и по проблемна област „Независимост на съдебната система и корупцията”.

През периода основната част от действията на ДАНС по противодействие на корупцията са предприемани и отчитани съвместно със **Специализираното звено „Антикорупция”**. През 2017 г. органите на Агенцията са осъществили **общо 122 реализации** (сезиране на прокуратурата и/или предприемане на административни мерки за пресичане

от Закона за Държавна агенция „Национална сигурност”, възлагащ правомощия на Агенцията за противодействие на корупционни прояви на лица, заемащи висши държавни длъжности.

на дейността). В резултат от работата на ДАНС са пресечени корупционни престъпления, извършени от служители на Агенция „Митници”, Агенция за държавна финансова инспекция, конкретно държавно горско стопанство, ръководни служители в общински администрации. **Повдигнати са обвинения срещу 34 лица** (в т.ч. на министър и на зам.-министър; на служебен министър; на директор на Специализирана болница; на изпълнителния директор на „Конгресен център НДК”). До прокуратурата са изпратени 10 сезиращи справки, в т.ч. за незаконосъобразни действия на 4-ма магистрати. Придобитите в процеса на работа данни за корупционни практики на представители на местните и държавни органи за управление, които не попадат в действащото през 2017 г. определение за лица, заемащи висши държавни длъжности, са предоставени на съответните компетентни органи.

6. Финансова сигурност

Среда за сигурност

Основните процеси, оказващи негативно влияние върху финансовата сигурност на страната през 2017 г., са:

- несъблюдаване от отделни дружества (в банковия, застрахователния и пенсионно-осигурителния сектор) на препоръките на надзорните органи за подобряване на финансовите показатели, опити за прикриване на информация или заобикаляне на установените изисквания. Рисков потенциал за дестабилизация на банковата система продължава да носи разпространението на слухове за състоянието на отделни финансови институции;

- повишаване броя на банковите сметки у нас, открити от чужденци от рискови държави. Паралелно се увеличават паричните трансфери на същата категория чужди граждани чрез системите за бързи разплащания;

- продължаващи престъпни посегателства срещу съхранявани или пренасяни парични средства и схеми за изготвяне и разпространение на неистински парични знаци;

- нарастваща роля на онлайн услугите, респективно устойчивост на измамните схеми през интернет (напр. от типа „социално инженерство” и „фишинг”), дейност на нелицензирани инвестиционни посредници основно чрез фиктивни онлайн платформи, ръст на търговията с криптовалути;

- опити за неправомерно усвояване на средства по програми, съфинансирани от Европейския съюз;

- прилагане на разнородни схеми за нарушаване на данъчното, осигурителното и митническото законодателство, водещи до преки финансови щети за държавния и общинските бюджети и противоречащи на принципите на свободна пазарна икономика и конкурентоспособност;

- опити за инвестиране в българската икономика на средства с неясен/престъпен произход или за използване на българската финансова система за трансфер на такива капитали.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите²

Процесите по линия на финансовата сигурност са обект на постоянно наблюдение и анализ на риска от страна на ДАНС. С оглед на информационната си функция Агенцията регулярно предоставя на висшите органи на държавната власт и други компетентни ведомства информационно-аналитични продукти за установени уязвимости, злоупотреби, нарушения, проблеми и процеси, свързани със стабилността на финансово-кредитната и фискалната система и усвояването на европейските фондове, както и предложения за нормативни промени и мерки за засилване на контрола и междуведомствената координация.

При изпълнение на законовите си правомощия за противодействие на заплахи за **финансово-кредитната система** Агенцията осъществява постоянно сътрудничество с надзорните органи, както и с ръководствата на отделните дружества. По информация на ДАНС и при съвместна операция с МВР под ръководството на прокуратурата е пресечена дейността на организирана престъпна група, осъществяваща **застрахователни измами в особено големи размери (около 1 млн. лв.)** на територията на цялата страна.

В резултат от работата по иницирирана и възложена на ДАНС проверка за съмнителни банкови трансфери от чуждестранен търговец към българско дружество е **наложен запов на над 4 млн. евро.**

Прокуратурата е сезирана и за осъществявана от клон на чуждестранно юридическо лице у нас неправомерна дейност, изразяваща се в **измама на около 8 хил. клиенти**, основно чужди граждани.

Образувана е прокурорска проверка по подадени от ДАНС данни за лице, осъществяващо нерегламентирана инвестиционна дейност. След сезиране от ДАНС на Комисията за финансов надзор относно български дружества, развиващи на територията на страната нерегламентирана дейност, представяйки се за лицензирани инвестиционни

---

² Представена само част от извършената от ДАНС дейност с цел да не се възпрепятства продължаващата работа по някои от случаите и предвид разпоредбите на чл. 198 НПК.

посредници, спрямо нарушителите са предприети административно-наказателни мерки.

Допълнително през 2017 г. продължават възложени на органите на ДАНС в предходен период дейности по наказателни производства и прокурорски проверки, свързани със злоупотреби във финансово-кредитната система.

В процеса на **противодействие и превенция на престъпления с негативен ефект върху приходната част на бюджета** ДАНС осъществява активно и регулярно взаимодействие и обмен на информация с международни структури, съюзнически служби на страни членки на ЕС и компетентните държавни органи (МВР, прокуратурата, НАП, Агенция „Митници”, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, Българския институт по метрология и др.). За изпълнение на тези функции в Агенцията се прилага **комплекс от мерки за оперативно обезпечаване на действия и/или практики, генериращи преки финансови щети за бюджета** при търговия със стоки с висок фискален риск.

По предварителна оценка чрез **схемите за данъчни измами, пресечени от ДАНС през 2017 г., са били нанесени щети на държавния бюджет за над 33 млн. лв.**³, а предвид дългосрочния характер на пресечената престъпна дейност размерът на предотвратената щета е няколкократно по-голям. По сезираща информация на ДАНС за данъчни измами през 2017 г. са образувани 10 наказателни производства и 2 прокурорски проверки. Допълнително са извършени дейности по компетентност по още над 80 наказателни производства и прокурорски проверки.

Под ръководството на Специализираната прокуратура са осъществени **специализирани операции**, в резултат на които е пресечено функционирането на: организирана престъпна група, осъществявала данъчни престъпления при търговия със захар; организирана престъпна група за данъчни престъпления при търговия с месо и месни продукти; престъпна схема за данъчни измами в особено големи размери; схема за данъчни измами в особено големи размери при търговия с луксозни автомобили на територията на Република България и други държави от ЕС.

Служители на ДАНС продължават да участват в създадения с постановление № 89/16.04.2015 г. на Министерския съвет **Междуведомствен координационен център за противодействие на**

---

³ Сумата включва предварителна оценка на щетите по проведените от ДАНС операции през периода, както и оценка на щетите по образувани по информация на ДАНС наказателни производства за данъчни измами, възложени за допълнителна работа на органите на МВР.

контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари (МКЦПККДРСТ) при ГДБОП-МВР. Паралелно ДАНС извършва профилиране на засичаните дружества и селектиране на такива с рисков профил, като данните се подават на МКЦПККДРСТ и НАП за извършване на проверки.

При проведени на 14-15.11.2017 г. съвместни действия на ДАНС, МВР и Агенция „Митници” в областите Пловдив, Хасково и Бургас са извършени 18 претърсвания (в т.ч. на бензиностанции), при които са установени над 100 000 л *дизелово гориво без документи* и парични средства за над 1,9 млн. лв.

Проведена е поредна съвместна операция с МВР и Агенция „Митници” във връзка с *продължаваща нерегламентирана експлоатация на газов сондаж*⁴ (изключителна държавна собственост) в района на с. Деветаки, обл. Ловеч, и незаконно разпространение на добивания газов кондензат, при която са иззети 3 300 л гориво.

Придобитата от ДАНС информация, която не е пряко относима към законовите ѝ функции, се предоставя своевременно по компетентност на съответните органи. Подадени от Агенцията данни (за предстоящ *контрабанден внос на акцизни стоки и на стоки, носещи логото на защитени търговски марки*; за държане и/или разпространение на акцизни изделия без бандерол) са дали основание за предприемане на мерки и осъществяване на операции от компетентните органи.

За противодействие на легализирането на средства с престъпен произход се осъществява координация с компетентни национални органи, съюзнически и партньорски служби. Съществена част от действията, насочени към минимизиране и неутрализиране на рисковете за националната сигурност, е **контролната и методическата дейност по Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма (ЗМФТ).**

Запазва се тенденцията от предходните години за увеличение на годишна база на получаваните доклади за съмнителни операции, като през 2017 г. те са 3066. След извършен предварителен анализ са образувани 1 283 оперативни преписки. На основание чл. 12, ал. 1 от ЗМИП с 6 заповеди на длъжностно лице от ДАНС за срок от три работни дни са **спрени 19 съмнителни операции на стойност 1 923 468 евро**, а материалите по оперативните преписки са предоставени по компетентност

---

⁴ Добитите количества суровина (вероятно от порядъка на 20-30 хил. л месечно) се пласират на черния пазар и се използват за разреждане в определено съотношение на светли горива, който се реализират към крайни клиенти чрез бензиностанции. .

на съответната прокуратура.

Извършени са 75 проверки на място по реда на ЗМИП, в резултат на които са връчени 91 констативни протокола и 104 акта за установяване на административно нарушение. Връчени са **78 наказателни постановления и 8 предупреждения. Наложени имуществени санкции/глоби по тях са в размер на 184 000 лева**, като от тях 52 са платени доброволно, и към 6 наказателни постановления, влезли в законна сила, е предприета процедура по принудително изпълнение. Постъпилият приход по наложени санкции на задължени лица по ЗМИП през 2015 г., 2016 г. и 2017 г. е **204 000 лв.**

С решение № 471 от 21.08.2017 г. Министерският съвет на Република България е одобрил Законопроект за мерките срещу изпирането на пари, внесен впоследствие за разглеждане в Народното събрание и приет на второ четене на 14.03.2018 г.

През 2017 г. продължава работата на председателстваната от ДАНС и МВР междуведомствена работна група за изготвяне на **Национална оценка на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма** чрез използване на методологията и експертната помощ на Съвета на Европа. ДАНС председателства и създадения **Аналитичен и координационен екип за национална оценка на риска**, който съгласно методологията на Съвета на Европа следва да събере, обработи и анализира цялата информация. Представители на ДАНС са взели участие и в: работна група по проект на Центъра за изследване на демокрация и Базелския институт за управление и изготвяне на наръчник за разследване на изпиране на пари; международна среща по фокусна точка АРАТЕ, касаеща измамите с бинарни опции и др.

В контекста на международното сътрудничество по линия на финансовото разузнаване през 2017 г. към ДАНС са отправени 198 нови запитвания (по тях са изпратени 140 първоначални отговори и 17 допълнителни) и 98 нови уведомления. Общо ДАНС е изпратила първоначални отговори по 226 запитвания и уведомления през периода от януари до декември 2017 г., а е получила в резултат на всички свои запитвания общо 208 информационни единици от чужди финансово-разузнавателни структури.

Органите на ДАНС извършват системен анализ на придобитите данни за уязвимости в процедурите и за неправомерно финансово облагодетелстване при **управлението и разходването на средства от фондовете на ЕС**. Информация за отделни нарушения е предоставяна за отношение на компетентните държавни органи, а при установяване на

престъпление е сезирана съответната прокуратура.

През 2017 г. представители на ДАНС са взели участие в провеждането на редовни срещи на съвета за борба с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС (съвета АФКОС). Изготвени са становища за промяна в приложимата нормативна база, подпомогната е дейността на АФКОС по подобряване на координацията между институциите, в т.ч. по противодействие и разкриване на престъпления, свързани с неправомерно усвояване или отклоняване на средства от фондове на ЕС.

Под ръководството на прокуратурата е осъществена значителна по обем дейност за проверка на сигнали и противодействие на неправомерни практики, свързани с усвояване на европейски средства. Конкретен пример е проведената специализирана операция (25.10.2017 г.) в София под ръководството и надзора на Специализираното звено „Антикорупция”, при която са задържани са двама български граждани, единият от които служител на Министерството на икономиката. Установено е, че лицата са възбудили и поддържали заблуждение у кандидат-бенефициенти, че срещу съответно възнаграждение са в състояние да им съдействат за максимално финансиране на техните проекти по оперативна програма.

7. Стратегически обекти и дейности

Среда за сигурност

Важен приоритет в дейността на ДАНС през 2017 г. остава защитата на обектите и дейностите от стратегическата инфраструктура с оглед значимостта на обществените отношения и държавните функции, които тя обслужва, и в контекста на нарастващите в световен мащаб предизвикателства пред сигурността (в т.ч. тероризъм и киберпосегателства). Потенциал за ерозивно влияние върху сигурността на стратегическите обекти и дейности в отделни сектори имат непоследователните реформи, финансовата нестабилност на някои държавни дружества и периодично възникващото в тази връзка обществено недоволство. Необезпечеността със стратегически стоки и суровини ограничава възможностите на държавата за своевременна реакция при кризи или бедствени ситуации.

През 2017 г. основен проблем за **енергийната сигурност** остава липсата на реална диверсификация на източниците и трасетата за доставки на въгледороди. В рамките на стратегическите цели за

повишаване на енергийната сигурност и за превръщане на България в значим регионален енергиен център съществена роля имат инициативите за енергийни коридори юг-север/северозапад, реализацията на проекта за газоразпределителен център „Балкан” край Варна, свързването с газопреносните мрежи на съседните държави, както и продължаването на процесите на проучване и добив на енергийни суровини от собствени находища. Същевременно значителната междуфирмена задлъжнялост в сектора и финансовите дефицити на ключови държавни енергийни дружества ограничават възможностите за качествени и навременни инвестиционни и рехабилитационни мероприятия и създават предпоставки за повишена аварийност.

Средствата по европейските програми остават основен финансов инструмент за изграждането и поддръжката на **комуникационната и транспортната инфраструктура** на страната, за модернизирването и привеждането на индустрията и публичните услуги в съответствие със съвременните екологични изисквания. Затруднения за оптималното усвояване на предоставяния целеви ресурс и рискове за възникване на разходи извън срока на допустимост създават случаи на забавено, некачествено и/или непокриващо напълно проектните параметри изпълнение.

Продължават да се отчитат проблеми при предоставянето на услуги по **водоснабдяване и канализация** (в т.ч. липса на изградени или неефективност на съществуващите пречиствателни съоръжения). Все по-значим става проблемът с качеството на водата предвид констатираните през 2017 г. случаи на повишено съдържание на химични и биологични замърсители, в т.ч. естествен уран, в питейната вода. С висок рисков потенциал остава незадоволителното състояние на редица хидросъоръжения. Продължават опитите за осъществяване на неправомерни инвестиционни и икономически дейности на територии, включени в Европейската екологична мрежа „Натура-2000”. Нееднократно през годината ескалира напрежение по повод необходимостта от вземане на решение за бъдещото управление на националните паркове.

Употребата и разпространението на нелицензирани/забранени в ЕС препарати за растителна защита продължават да оказват негативно въздействие върху екологичната и икономическата сигурност. Устойчив негативен фактор за развитието на целия **селскостопански отрасъл** остава прилагането на неправомерни практики при усвояване на директни национални и европейски субсидии. Изострената епизоотична обстановка през периода води както до преки щети от загуба на продукцията и разходи за

обезщетения, така и до ограничаване достъпа на българския производител до традиционни пазари.

Хроничен проблем в **здравеопазването** е значителната задлъжнялост и влошаващото се финансово състояние на държавни и общински болници, както и регулярният отлив на квалифицирани кадри към частни, в т.ч. чуждестранни клиники. Неравномерното териториално разпределение на общопрактикуващи лекари и специалисти продължава да ограничава достъпа на част от населението до здравни услуги.

Основните проблеми в **научната сфера** остават трайният недостиг на кадри, остарялата материално-техническа база и неефективното разпределение на средствата за финансиране на дейностите, едновременно с устойчив чуждестранен интерес към постиженията на българските учени.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

ДАНС изпълнява комплекс от мерки за осигуряване на контраразузнавателна защита на стратегическите обекти и дейности, в т.ч. извършване на своевременен анализ и оценка на постъпващата информация с цел идентифициране на рисковете и уязвимостите за ключови елементи и системи. За отчетените през периода рискови за стратегическата инфраструктура процеси и негативни практики своевременно са уведомени висшите органи на държавната власт, компетентните ведомства и правоохранителните служби, а данните, съдържащи признаци за осъществен състав на престъпление, са предоставени на прокуратурата.

За определяне на конкретни мерки, гарантиращи физическата и информационната защита на стратегическите обекти, се провеждат съвместни с МВР **охранителни обследвания**. В съответствие с контролните си функции ДАНС през 2017 г. е осъществила **16 241 проверки на лица за работа в стратегически обекти** (16 181 разрешения и 60 отказа) и **7 003 за конкретно възложена задача** в стратегически обекти и дейности (6 988 разрешения и 15 отказа). Извършени са **34 планови и 1 инцидентна проверки** на физическата сигурност на стратегически обекти и зони.

Направени са **6 146 проверки на лица по чл. 160 от Закона за гражданското въздухоплаване** във връзка със сигурността на гражданските летища.

През периода представители на ДАНС са участвали в междуведомствени работни групи по отношение сигурността на гражданското въздухоплаване, за хармонизиране на националното с европейското законодателство и повишаване нивото на информационна защита в Република България, както и **в работата по подготовка на**

Българското председателство на Съвета на ЕС - 2018 по въпросите, свързани с авиационната, мрежовата и информационната сигурност.

В резултат на идентифицираните рискове в **пощенската сигурност** ДАНС е инициирала провеждането на работни срещи и създаването на междуведомствена работна група в разширен състав с цел преглед и изменение на нормативната уредба.

През 2017 г. по подадена от ДАНС информация за деяния, застрашаващи сигурността на страната в **сферата на енергетиката**, са образувани наказателни производства за: нарушения при управлението, длъжностни и/или документни престъпления в стратегически енергиен обект и в държавна енергийна компания; нарушения на Закона за обществените поръчки и правилата за безопасни условия на труд в държавно предприятие. Прокуратурата е сезирана за: неефективна стопанска политика на ръководство на държавно дружество, довели до финансово-икономически загуби за компанията; значителни финансови задължения на възлюбивна компания; нарушения на българското и европейското данъчно законодателство. Работено е и по други прокурорски проверки и наказателни производства, свързани с: нарушения на процедурите по възлагане на обществени поръчки в стратегически предприятия; нарушения на газоразпределителни дружества в страната; длъжностни престъпления в системата на енергетиката; нарушения в дейността по присъединяване на енергийни мощности.

Придобита от ДАНС информация за посегателства в сферата на **транспорта и транспортната инфраструктура** е послужила за образуването на прокурорски проверки за: неправомерно придобиване на свидетелства за правоуправление на МПС и за нарушения при обществена поръчка с възложител държавно дружество в сферата на въздушния транспорт. Прокуратурата е сезирана за конкретно престъпно деяние при реализацията на значим инфраструктурен проект.

При съвместна операция на ДАНС (18-19.07.2017 г.) с представители на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“, Агенция „Пътна инфраструктура“, МВР и НАП, проведена на територията на област Бургас и целяща противодействие движението по републиканската пътна мрежа на товарни автомобили, надвишаващи разрешената максимална маса, са съставени 36 акта за установяване на административни нарушения, от които 31 за претоварване.

В резултат на работата на ДАНС за противодействие на посегателства в сферата на **комуникациите** и във връзка с информация за незаконно използване на защитен ресурс за целите на националната

сигурност и отбрана, са предприети административни мерки спрямо длъжностно лице. След сезиране на Комисията за регулиране на съобщенията за неправомерно заглушаване на ползвани от телекомуникационни дружества честоти е съставен акт на нарушителите и са иззети две заглушаващи устройства.

ДАНС е изпратила сезиращи справки до прокуратурата относно различни посегателства в сферата на **здравеопазването**: схеми за неправомерно усвояване на средства от НЗОК от лечебни заведения и други изпълнителни на медицинска помощ; опити за предизвикване на фалит на лечебно заведение; изписване на медикаменти, съдържащи упойващи вещества, без медицинска необходимост; отчитане на фиктивна медицинска дейност от лечебно заведение и от общопрактикуващ лекар. По информация на ДАНС са образувани прокурорски проверки за: схеми за неправомерно усвояване на средства от НЗОК от различни договорни партньори; нарушения при търговията с фармацевтични продукти; закононарушения от служители на контролни и изпълнителни органи към Министерството на здравеопазването; нарушения при изграждането, внедряването и функционирането на системата за регистрация с пръстови отпечатьци в лечебните заведения; порочни практики при управлението на лечебни заведения; неправомерно проведени процедури за закупуване на лекарства от лечебно заведение по реда на Закона за обществените поръчки и индикации за незаконосъобразно сключен договор между Регионална здравноосигурителна каса и частно лечебно заведение. Голяма част от сезиращите материали и резултатите от работата по възложените на ДАНС прокурорски проверки са послужили впоследствие за образуване на наказателни производства.

Въз основа на придобита от ДАНС информация за посегателства в сферата на **селското стопанство** е образувана прокурорска проверка относно неправомерни действия, касаещи сключване на неизгодни договори и продажба на активи на държавно дружество. По данни на ДАНС е образувано наказателно производство за неправомерни действия на директор на Областна дирекция „Земеделие”. В резултат от работата по възложена от прокуратурата проверка за незаконни действия, извършвани от директор на териториална дирекция по безопасност на храните, е образувано наказателно производство. По данни на ДАНС за длъжностни престъпления са задържани директор на държавно горско стопанство и неговият заместник.

По информация на ДАНС относно посегателства, свързани с **екологичната сигурност** (производство на опасни вещества без

необходимото комплексно разрешително) е образувано наказателно производство. Прокуратурата е сезирана и за промишлено замърсяване и изхвърляне на непречистени води в градска канализационна мрежа, затрудняващо дейността на пречиствателна станция за отпадни води.

Във връзка с функционалните си задължения за съгласуване на процедурите за отдаване на концесия и издаване на разрешения за търсене и проучване на **подземни богатства**, и с оглед осъществяваните оперативно-издирвателни мероприятия за проверка на конкретни находища, терени и кандидат-концесионери, през 2017 г. Агенцията е изготвила **11 отрицателни становища заради наличие на рискове за стратегически обекти и дейности**. Под ръководството на прокуратурата и съвместно с МВР са извършени проверки на 13 обекта, които по предварителни данни се използват за незаконен добив на инертни материали. В резултат са образувани 6 наказателни производства и допълнителни проверки за данъчни престъпления и престъпления против собствеността.

8. Киберсигурност

Среда за сигурност

Динамичността на съвременната дигитална среда, комплицираният характер на въздействието, трансграничната същност на киберпространството и увеличаващите се способности на чужди държави и недържавни структури (в т.ч. терористични и организирани престъпни групи) да реализират комплекс от деструктивни кибервъздействия обуславят мястото на киберсигурността като приоритет в политиките на ЕС и НАТО.

Увеличаващата се интеграция на социални, обществено-икономически и производствени процеси с киберпространството повишава броя, спектъра и потенциала на заплахите. **През 2017 г. се запазва висок рискът от деструктивни въздействия върху информационната сигурност на обекти и сектори от критичната инфраструктура** както в международен, така и в национален мащаб. Техническите, технологичните и кадровите дефицити в държавните институции и дружествата от значение за националната сигурност са с траен характер, а предприеманите мерки за отстраняването им продължават да са недостатъчни за противодействие на съвременните предизвикателства.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

Акцентът в работата на Агенцията по активна превенция в киберпространството е поставен върху дейностите, осигуряващи нормалното функциониране на стратегическите обекти. През 2017 г. за превенция и противодействие на деструктивни процеси в киберпространството е осъществена координация с държавни и частни организации и съюзнически служби.

В 4 случая са предприети мерки за възстановяване на компютърно-информационни системи на държавни ведомства след кибератаки. Направени са **46 анализа** и систематизиране на информация за киберинциденти, кибератаки, киберзаплахи и зловреден код.

Извършен е анализ на информация, получена за целите на прокурорска проверка, и анализ на постъпили данни за IP-адреси на български държавни ведомства и институции, свързани със разпространение на злонамерена активност в интернет пространството. На МВР по компетентност е предоставена придобита от ДАНС информация за извършена измама на множество граждани чрез ползване на интернет ресурси (престъпления по чл.209-210, чл.276 и чл.308 от НК). По предварителни оценки от измамата са акумулирани над 2 млн. лв.

Служители на Агенцията са участвали в **различни работни групи по проектиране, приемане и изграждане на информационните системи**, използвани в подготовката и дейностите на Република България за Председателството на Съвета на ЕС, както и в групи **по транспониране на директиви на ЕС**, в конференции, семинари, срещи и обучения, свързани с киберсигурността.

9. Международна търговия с оръжие и изделия или технологии с двойна употреба. Производство, съхраняване и разпространение на общоопасни средства

Среда за сигурност

Разпространението на оръжия за масово унищожение **остава основна заплахата за сигурността в световен мащаб**. Рискови са опитите на някои държави да развиват военните си способности чрез придобиване и/или усъвършенстване на оръжейни системи и разработване на свързани с

тях военни програми за масово унищожаване, в т.ч. в нарушение на международните режими. Трансферът на изделия и технологии, подлежащи на експортен контрол се осъществява чрез сложни схеми за прикритие с множество междинни звена и разнообразни начини за доставка и разплащане. Продължават да постъпват и данни за притежаването на ядрени, химически и бактериологически оръжия от политически нестабилни или авторитарни режими. Нараства рискът от ядрен тероризъм в нестабилни региони заради вероятност от атаки на съоръженията или придобиване на радиологичен или ядрен материал от екстремистки формирования.

Въпреки известен спад в заявките, като цяло през 2017 г. **се запазва интересът към продукти на българската оръжейна индустрия** и изделия и технологии с двойна употреба, като страната ни изпълнява стриктно политиките за експортен контрол. Същевременно продължават опитите на чужди производители за **дискредитиране на български предприятия** и отстраняването им от конкурентни оръжейни пазари.

Утилизацията на оръжие и боеприпаси все още съдържа високорисков потенциал за причиняването на инциденти, материални щети и замърсяване на околната среда. Както и през предишни периоди проблемите са свързани предимно с неспазване на технологичния процес и мерките за безопасност при дейностите по транспортиране, съхранение и обезопасяване.

Запазват се уязвимостите при съхранение на оръжия, боеприпаси, взривни вещества и други общоопасни средства в складове на Българската армия, свързани с амортизацията на сградния фонд и с отделни проблеми в системите за физическа защита.

Продължават да съществуват **уязвимости при събирането, изследването, съхранението и обезопасяването на опасни вещества и материали.** Проблемите са както от нормативен, така и от организационен и технически характер.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

За разкриване, предотвратяване и пресичане на незаконна международна търговия с оръжие, изделия или технологии с двойна употреба от страна на ДАНС се изпълняват комплексни мерки, фокусирани върху превенция и минимизиране на проявили се рискове за националната сигурност. Чрез изградения в ДАНС **Национален координационен център по контрапролиферация** се осъществява информационен обмен с компетентните български ведомства и съюзнически служби на други държави, и се координират дейностите по противодействие на

разпространението на оръжия за масово унищожение. Проведени са **11** самостоятелни и съвместни **контраразузнавателни операции** за неутрализиране на заплахите, свързани с международната търговия с оръжие и за минимизиране на рисковете при осъществяване на военни доставки.

В тясно взаимодействие в рамките на **Междуведомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжия за масово унищожение**, по инициатива на ДАНС се предприемат **мерки за недопускане на доставки на оръжие за рискови крайни потребители**: отказан и/или ограничаван е обхватът на оръжейни сделки за страни с конфликти; отлагат се или временно се спират сделки за извършване на допълнителни проверки с цел обратна връзка и получаване на гаранции за легитимността им и за надеждността на сертификатите на крайните потребители; непрекъснато се завишава контролът върху вноса на боеприпаси, предвидени за реекспорт към други държави.

В изпълнение на произтичащите от Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба права и задължения през 2017 г. Агенцията е предоставила **238 становища** по чл. 14 и чл. 17 от същия закон. Изготвени са становища и по **1053 сделки** свързани с внос, износ, трансфер и брокерска дейност на продукти, свързани с отбраната. В изпълнение на контролните си функции Агенцията е извършила **38 проверки**, от които 36 за спазването на режима за дейностите с продукти, свързани с отбраната и с изделия и технологии с двойна употреба и 2 касаещи безопасното използване на ядрената енергия.

Продължава работата от предшестващата година по изготвяне на **Национална стратегия за противодействие разпространението на оръжия за масово унищожение**, с цел инкорпориране на международните норми в българското законодателство.

10. Защита на класифицираната информация

Среда за сигурност

През 2017 г. са констатирани уязвимости за Националната система за защита на класифицираната информация. В повечето случаи това не е довело до вреди за националната сигурност. Същевременно са констатирани и случаи, при които са налице признаци за осъществен състав на престъпление против информацията, представляваща държавна тайна.

Постъпили са данни за създаване на условия или осъществяване на нерегламентиран достъп до класифицирана информация в

различни организационни единици, изразяващ се в загуба на документи, маркирани с гриф за сигурност, както и неправомерно запознаване с класифицирана информация от лица без разрешения за достъп до класифицирана информация и/или в нарушение на принципа „необходимост да се знае”. Сред причините за нерегламентиран достъп са неспазването на разпоредбите на нормативната база и/или неефективният контрол в организационните единици.

Остават значими и с потенциал за допускане на нерегламентиран достъп до класифицирана информация уязвимостите при изпълнение на мерките по персонална сигурност. В много от случаите слабостите са породени от непознаване на нормативната база вследствие непроведено или формално проведено обучение за работа с класифицирана информация. Запазва се тенденцията на нежелание на ръководни служители на организационни единици, в т.ч. държавни и общински структури, да бъдат проучвани за надеждност.

Установените нарушения при прилагане на мерките по документална сигурност продължават да са свързани с неправилно класифициране и маркиране на информацията, в отделни случаи - с нарушаване изискванията за размножаване на класифицирани документи.

Мерки за противодействие на рисковете и заплахите

ДАНС обезпечава нормалното функциониране на Националната система за защита на класифицирана информация чрез **идентифициране на уязвимости и рискови процеси и прилагане на система от мерки за тяхното неутрализиране и превенция**. Основен подход в дейността спрямо организационните единици е привеждането им в съответствие с нормативните изисквания.

При всеки установен конкретен случай на нарушения и нерегламентиран достъп се предприемат мерки за предотвратяване и пресичане на посегателства срещу националната сигурност на страната, както и за недопускане настъпването на вредоносни последици.

При изпълнение на преките си **контролни функции по защита на класифицираната информация** в организационни единици, през 2017 г. органи на ДАНС са извършили **253** планови и инцидентни проверки, при които са дадени **1 603** предписания за предприемането на организационно-технически мерки за подобряване на защитата на класифицираната информация. В организационни единици - **обект на пряк контрол са открити административни нарушения**, за което са издадени **8** наказателни постановления.

В качеството си на проучващ орган ДАНС е издала **11 709 разрешения за достъп** до класифицирана информация и **82 удостоверения за сигурност** на юридически лица за сключването или изпълнението на договори, свързани с достъп до класифицирана информация. **Отнети са 17 разрешения за достъп** до класифицирана информация и са **постановени 11 отказа** за издаване на разрешение за достъп до информация.

Стартирани са 68 процедури по акредитиране на АИС/М и процедури по въвеждане на 22 криптографски мрежи. Издадени са 29 сертификата за сигурност на АИС, от които 3 са временни. Въведени са в експлоатация 99 точки от криптографски мрежи. Извършени са 44 проверки на място от междуведомствени комисии, 2 проверки в организационни единици по криптографска сигурност и 177 поекземплярни проверки на криптографски средства. Изготвени са оценки и одобрения на 6 криптографски средства и алгоритми. Произведени са 176 криптографски средства, 4 324 криптографски ключове и 88 кодови пособия.

ДРУГИ ВАЖНИ ДЕЙНОСТИ НА ДАНС

В изпълнение на **информационната си функция** за своевременно информиране на висшите органи на държавна власт относно процеси с потенциал за негативно въздействие върху националната сигурност, през 2017 г. от ДАНС са изготвени и предоставени приблизително **3 хил.** документа с информационен и аналитичен характер.

Чрез изградената **обратна връзка с потребителите** са получени положителни оценки за качеството крайните разузнавателни продукти. Заявките за информационни потребности и предоставените насоки са съществен елемент от разузнавателния цикъл в ДАНС и служат за приоритизиране и планиране на задачи за информационно обезпечаване в рамките на законовите компетенции на Агенцията.

В изпълнение на законово регламентираните дейности ДАНС поддържа **активно международно сътрудничество** – двустранно и многостранно, в рамките на членството на Агенцията в редица международни и регионални организации и форуми на специалните служби. През 2017 г. на партньорски структури са предоставени почти **2 хил.** информационни единици.

В **двустранен формат** е осъществен информационен обмен, съвместни оперативни проекти и срещи на ръководно и експертно ниво с партньорски служби за разузнаване и сигурност. Традиционни сфери на

взаимен интерес за сътрудничество са по линия на противодействието на тероризма, нелегалната миграция, финансовата сигурност, контрапролиферацията, чуждите разузнавателни служби.

Многостранното международно сътрудничество на ДАНС включва текущ обмен на информация и активно участие в мероприятия по линия на **НАТО, ЕС и на организациите на специалните служби**.

По линия на сътрудничеството в рамките на **НАТО** са предоставени текущи и по запитване информационни приноси, осигурено е представителство на срещи в различни формати, осъществено е контраразузнавателно осигуряване на мероприятия и учения на наша територия, координирани са мерки по обезпечаване сигурността на задграничните контингенти на Българската армия.

В рамките на **ЕС** Агенцията участва в дейността на отделни работни групи, комитети и бордове и предоставя информационни приноси към звена за анализ на разузнавателна информация. По линия на Европол се осъществява сътрудничество в сферата на финансовата сигурност и противодействието на тероризма и екстремизма.

Осъществена е детайлна подготовка за реализиране на ангажиментите на ДАНС в рамките на Българското председателство на Съвета на ЕС (в т.ч. за обезпечаване сигурността на делегациите и събитията по време на председателството с оглед очакваното повишаване на нивото на терористична заплаха и установяване и неутрализиране на заплахи срещу потенциално уязвими обекти).

ДАНС осъществява **международно сътрудничество и по линия на финансово-разузнавателните служби**, свързано с участие на представители на Агенцията във форуми на Комитета MONEYVAL към Съвета на Европа, форумите на Европейската комисия, Платформата на финансово-разузнавателните служби на ЕС, Международната организация на финансово-разузнавателните служби (Егмонт груп). По линия на международния обмен на информация по защитени канали (Egmont Secure Web и FIU.Net) са обработени **1 392** информационни единици.

Съществен ресурс на Агенцията е насочен и към изпълнението на специфични законови задължения:

– **финансово-разузнавателна служба**, която получава, съхранява, проучва, анализира и разкрива информация, получена при условията и реда на ЗМИП и ЗМФТ;

– **орган по осигуряване и прилагане на специални разузнавателни средства**;

– **орган по криптографска сигурност**, по линия на която през 2017 г. продължава дейността по производство на криптографски ключове, криптографски средства, кодови пособия и криптографски материали, разработка и оценка на криптографски средства и алгоритми, обучения и методически указания;

– **национален орган по акредитация на автоматизирани информационни системи/мрежи**, натоварен с издаване на сертификати за сигурност, провеждане на проверки и обучения, осъществяване на зонирание на помещения и сгради, извършване на измервания на технически средства, обработващи, съхраняващи и пренасящи класифицирана информация;

– **орган по развитието и експлоатацията на Единната защитена комуникационно-информационна система и Единната криптографска мрежа за електронни комуникации и обмен на служебна кореспонденция между структурите на държавното управление на Република България**. През 2017 г. ДАНС осигурява непрекъсната 24-часова връзка и комуникационно-информационно обезпечаване на организационни единици в Република България и задгранични представителства. Осъществява се администриране и поддръжка на точките към комуникационно-информационните системи за защитен обмен на европейска информация. Агенцията продължава да изпълнява ключова роля при комуникационното обезпечаване на изборния процес чрез пунктове в задграничните изборителни комисии и Централната изборителна комисия;

– **оперативен контрол на националния радиочестотен спектър**, включващ специфични оперативно-технически мероприятия за контрол и проверка на сигнали.

През 2017 г., с цел превенция, текущ мониторинг и последваща проверка, ДАНС изпълнява **значителна по обем контролна дейност**, в т.ч. по отношение на:

– мерките срещу изпирането на пари и срещу финансирането на тероризма;

– защитата на класифицираната информация;

– пребиваването на чужденци в Република България;

– експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с възможна двойна употреба;

– стратегическите обекти и дейности.

В изпълнение на контролните функции по закон от органи на ДАНС са проучени общо **99 821 лица** и **1053 сделки** (*средно на ден се проучват 396 лица и 4 сделки*). През 2017 г. са осъществени **7771 проверки** по компетентност (*средно 31 проверки на ден*), като за установени

нередности са издавани актове за установяване на административно нарушение, а въз основа на тях са връчени 86 наказателни постановления и 8 предупреждения на основание Закона за административните нарушения и наказания.

По реда на **парламентарния контрол** през 2017 г. от ДАНС са предоставени в законовия срок отговори по получени общо **14** материала от комисии в 44-то Народно събрание и народни представители. По покана от постоянни парламентарни комисии ръководството на Агенцията участва в техни заседания за представяне на доклади, обосновки на промени в нормативни актове и отговори по поставени въпроси.

През периода в съответствие със законите на страната е осъществяван контрол от страна на **съдебната власт и Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства**. Не са констатирани съществени проблеми, налагащи предприемане на действия от страна на ръководството. При извършения финансов одит от **Сметната палата** финансовият отчет на Агенцията е заверен без резерви. По отношение на Стратегията за управление на риска в ДАНС и Риск-регистъра на значимите рискове и Системата за финансово управление и контрол не са посочени забележки и предписания

През 2017 г. са предприети действия по постъпили **960** **материали от граждани, организации, държавни органи** по реда на чл.6а от ЗДАНС (част от сигналите са получени чрез пряката телефонна линия на ДАНС – **441**). След извършен анализ без движение са оставени **51** бр. (поради липса на съотнесимост с националната сигурност), а **909** материала, съдържащи първична, значима информация или искания и запитвания от държавни органи или органи на местното самоуправление, са предоставени на съответните структурни звена на ДАНС или препратени са по компетентност до съответните държавни органи.

В рамките на дейността по обработка на сигнали и предложения са **приети и изслушани 89** граждани и представители на организации.

През 2017 г. са обработени **17** заявления от **субекти на правото на достъп до обществена информация**.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Определените приоритети за работа през 2018 г. са включени в Плана за управленската дейност на Държавна агенция „Национална сигурност”, изготвен и утвърден от министър-председателя на Република

България съгласно чл.7, ал.2, т.3 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност.

Приоритетите са изведени чрез анализ на съвкупността от фактори, процеси, явления и субекти, оказващи влияние върху средата на сигурност по направленията на противодействие на Агенцията и прогнози за развитието и поведението на елементите ѝ, и включват:

1. Противодействие на рискове с вероятно краткосрочно проявление и/или възможност за нанасяне на преки щети на населението и държавата:

- Посегателства срещу териториалната цялост, единството на нацията и суверенитета на държавата.

- Международен тероризъм, екстремистка и противоконституционна дейност, миграционни процеси, които застрашават националната сигурност.

- Посегателства срещу финансовата сигурност, в т.ч. срещу стабилността на финансово-кредитната система, фискалната система, финансовите програми на ЕС, както и опити за легализиране на средства и активи от престъпна дейност и финансиране на тероризъм.

- Посегателства срещу функционирането на критично важни системи в икономиката, енергетиката, транспорта, комуникациите и социалната сфера.

- Негативно въздействие върху комуникационни и информационни системи.

2. Противодействие на рискове със средносрочно и дългосрочно проявление:

- Действия на чужди специални служби.

- Посегателства срещу Националната система за защита на класифицираната информация.

- Незаконна международна търговия с оръжие, изделия или технологии с двойна употреба.

3. Реализиране на ангажиментите на ДАНС в рамките на Българското председателство на Съвета на ЕС.

4. Обезпечаване сигурността на делегациите и събитията по време на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз с оглед очакваното повишаване на нивото на терористична заплаха:

- Установяване и неутрализиране на заплахи срещу потенциално уязвими обекти.

- Осигуряване на логистична подкрепа и организация при осъществяване на функции по акредитация на участници в срещите по

линия на Българското председателство.

- Контраразузнавателно противодействие на чужди разузнавателни интереси във връзка с Българското председателство.

- Прилагане на комплексни мерки за сигурност при провеждане на мероприятия, организирани от Държавна агенция „Национална сигурност” в рамките на Българското председателство.

Отчитайки възможностите за промяна в приоритетите и поява (в т.ч. инцидентна) на други рискове и заплахи, в Държавна агенция „Национална сигурност” е създадена организация за непрекъснат мониторинг и оценка на средата за сигурност, както и за изпълнение по компетентност на политиките в сферата на сигурността.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ
„НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ”:**

/П/

/ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ/